

'Juleke' zingt: 'Wie kan mij vertellen waar ik woon' (Bron: familie Witlox)

'Juleke' Witlox: van kolenrijder tot grondwerker en sloper

Julianus Hendrikus 'Juleke' Witlox (1904–1984) was een markante ondernemer in Rijen. Hij begon in de jaren dertig als transporteur met een klein vrachtwagentje, maar bouwde zijn bedrijf uit met grondwerk en sloop. Na 1945 profiteerde zijn firma van de wederopbouw. Witlox speelde een grote rol bij de naoorlogse uitbreiding van Rijen en werkte intensief samen met gemeente en lokale boeren. 'Juleke' stond bekend als een harde werker met een uitgesproken karakter. Zijn bedrijf bleef ruim 75 jaar bestaan en 'Juleke' Witlox werd een bekende naam in Rijen en omgeving.

Jules werd in Rosmalen geboren en verhuisde later naar Etten-Leur, waar zijn ouders spoorwegwachter waren. Jules was aanvankelijk koopman en ontmoette Adriana Broeren (1903 - 1992) uit Oud-Gastel. Het nog jonge stel trouwde in november 1923 in Oud-Gastel en vertrok hierna naar Rijen. Jules ging aan de slag in een van de vele leerlooierijen in het dorp. Hun eerste kind, een zoon, werd in 1924 geboren in de Haansbergse Dwarsstraat. Niet lang daarna verhuisde het gezin naar de Kerkstraat (nu Hoofdstraat) en kreeg Jules werk op zuivelfabriek 'De Hoop'. Uiteindelijk kwam het gezin Witlox terecht in het huis aan de Pastoor Gillistraat nr. 104. Daar werd Jules vrachtwagenchauffeur en startte rond 1935 zijn bedrijf. Het echtpaar Witlox kreeg negen kinderen.

Firma J.H. Witlox

Jules investeerde in een klein vrachtwagentje. Hiermee bracht hij kolen rond. De kolen werden bij het station geladen en vervolgens naar brandstoffenhandelaar Gerrit Heijne achter in de Gillistraat gebracht. De kinderen Witlox moesten meehelpen en brachten kolen met de kruiwagen naar de mensen in de buurt. Geleidelijk kreeg Jules grotere opdrachten van de leerlooierijen in het dorp. Hij ging dan met zijn vrachtwagen huiden ophalen in de haven van Rotterdam.

Oorlogsjaren

In de oorlog richtten de Duitsers meerdere malen het geweer op "Juleke" en eisten dan zijn vrachtwagen op. Maar Jules had een bloedhekel aan de moffen en haalde alle banden van de vrachtwagen. Die begroef hij dan in 'den hof' en maakte de Duitsers wijs dat onbekenden de banden hadden gestolen. In en direct na de oorlog was het echt 'sappelen' en werd er niet veel verdiend.

Het echtpaar Witlox in 1923 (Bron: familie Witlox)

Wederopbouw

Rond 1950 kwam de wederopbouw op gang en dat betekende meer werk. De gemeente maakte plannen voor een nieuwe wijk: De Vijf Eiken. In 1954 leidde dat tot het uitbreidingsplan aan de westzijde van de Stationsstraat en de Hoofdstraat, ten noorden van de Spoorlijn en ongeveer tot de Oosterhoutseweg. In de nieuwe wijk kwam er onder andere plaats voor het gemeentehuis, een bejaardenhuis, een winkelgalerij, een school en de nieuwe kerk. Het grondwerk werd grotendeels

Dragline van de firma Hovers uit Tilburg (Bron: Bouwmachines van toen.nl)

uitbesteed aan de firma Witlox. Dit leverde zoveel werk op dat de drie zonen Christ, Kees en Harrie in de zaak gingen meewerken. Om dit grondwerk te klaren werd in 1956 besloten om een dragline van de firma Hovers in Tilburg aan te kopen. Bij het bouwrijp maken van het plan moest de bosgrond worden afgegraven tot de "rooie" grond. Als deze grond diep zat moest die aangevuld worden met elders te winnen "rooie" grond. Hiervoor had Witlox contact met de boeren uit de omgeving. Zo werd er grond omgewisseld waarbij het 'Verkensstraatje' een geschikt wingebied was.

Uitbreiding

Naast grondwerk ging Witlox zich toeleggen op grondruil-transacties. Hiervoor zat Jules vaak met de gemeente en boeren rond de tafel. Hij kocht dan percelen grond waar perspectief in zat vanwege de verandering van bestemming tot bouwgrond. Hij kon hierdoor zijn bedrijf uitbreiden en onder andere sloopwerkzaamheden aannemen. Witlox sloopte diverse grote leerlooierijen en ook de 'Ouwe Doelen' van Boerke Jacobs werden een prooi voor 'Julekes' sloophamer. Rond 1965 kocht de firma een zuigwagen waarmee de looipten van leerlooierijen werden leeggemaakt. In 1970 werd de eerste containerwagen aangeschaft. Bij particuliere verbouwingen was het erg handig om een container te plaatsen. In de hoogtijdagen zag je in Rijen en omtrek vaak containers staan met de naam J.H. Witlox. Tot 1971 werd door het bedrijf ook huishoudelijk- en bedrijfsafval gestort op de Langenberg aan de oostzijde van Rijen.

Vuilstort op de Langenberg, circa 1971 (Bron: beeldbank Heemkring Molenheide)

Karakter

Jules had veel energie, was oprecht en eerlijk, en een harde werker, maar stond tegelijk bekend om zijn felle en driftige karakter. Hij durfde glashard voor zijn mening uit te komen, ook in de richting van de pastoor en de burgemeester. Dit werd hem niet altijd in dank afgenomen. Daartegenover stond dat hij zijn fouten vlot toegaf en ook een ander snel vergaf: 'zand erover' was in zijn geval een toepasselijke uitdrukking. Jules was een levensgenieter en hield van een borrel. Op een feestje bracht hij na een paar jeneversteevast het lied "Wie kan mij vertellen waar ik woon" ten gehore. Zijn laatste levensjaren zat hij in de huiskamer voor de TV en volgde hij het nieuws. 'Juleke' was goed op de hoogte van wat er in de wereld gebeurde en kon overal over meepraten. Vooral op de economie had hij een eigen kijk en mening.

J.H. Witlox & Zn

Officieel ging 'Juleke' Witlox bij zijn zestigjarig huwelijksfeest uit de zaak en werd deze overgedragen aan de drie zonen. Ze gingen verder als J.H. Witlox & Zn. Later is eerst Harrie gestopt en daarna ook Christ en werd de zaak voortgezet door Kees. Geleidelijk aan werden de activiteiten verminderd en nadat Kees Witlox in 2011 was gestorven, stopte de firma officieel. De machines en het personeel werden overgenomen door de firma van Broekhoven in Tilburg.

Firmanaam op containers (Bron: familie Witlox)

Tekst: Kees van der Heijden

*Met dank aan: Corrie van Gageldonk - Witlox
(jongste dochter van "Juleke" Witlox) en Jules
Brooijmans (kleinzoon van "Juleke" Witlox).*

Bronnen:

Regionaal Archief Tilburg

Brabants Historisch Informatie Centrum

West Brabants Archief